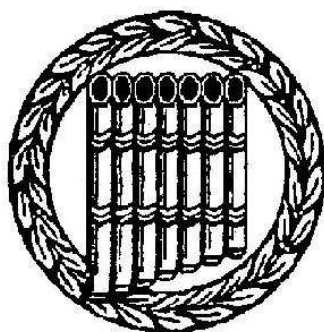

ROČENKA

kmene OS

2005

Příloha Kmenových novin OS část B

Sestavil Jiří Žáček-Gog, člen 1. OS klubu Přátelé Vavry a tiskový zpravodaj náčelnictva kmene OS
Publikace byla sestavena za použití následujících zdrojů a autorů: ■ Občan „Čoud“ Lidové Noviny
Vzpomínka na službu skautů v revolučním Národním výboru ■ Jiřina Šetková - Holá, členka Svojsíkova
oddílu, Co je lidská zloba a krutost? ■ Do skautské země zaslíbené Skaut- Junák, roč. XIII., čís. 8 z 15
dubna 1927 ■ 90 let skautingu v Uherském Brodě Lišák a Hanči ■ Miroslav Pergler-Dany Vzpomínky
na Mariánskou, a Na Prášílském jezeře na Šumavě po padesáti letech ■ 85 let skautingu v Letovicích
■ DÍVČÍ SKAUTING o skautování dívek v období obnovy 1945 až 1948 ■ Z rozhovoru redaktorky
V. Procházkové s Vlastou Koseovou (výňatek z Časopisu „Vlasta“ 25.6.1969.) ■ Pomáháme (Z kroniky
37. D Praha „Sluníčka“) Ouško ■ Vladimír Junák (Z kroniky 1. dívčího oddílu Praha) ■ „Národní obroda“
(brněnské noviny z neděle 29.7.1945) Vačice ■ Susi se nevrátila (Z kroniky 2. D. Praha) Meta
■ Referát o činnosti, (přednesený na světové konferenci v Evianu 1946) ■ Nezapomenutelná návštěva
světové náčelní Lady Baden-Powell Bucla ■ Sbohem Svojsíkovo Hradiště-nezapomeneme! (Z kroniky 139.
D Praha) Uška ■ Ostrov klidu (Skautka, roč. III. č. 1, 1947) Vlasta L. ■ Skoro zaváté stopy Jiří Řeháček-
Mimoňský Balú ■ Po stopách 1. OS „Přátelé Vavry“ (Ing. A. Scheiner, Praha XII) ■ „A jdeme dál“ (List
z pamětní knihy) syn generálmajora Antonína Sochora ■ Historie polského skautingu-stručné dějiny, část
1911 až 1938 Dr. Janusz Wojtyca.

OBČAN „ČOUD“

Vzpomínka na službu skautů v revolučním Národním výboru.

Lidové Noviny přinesly u příležitosti úmrtí dra Deyma tuto črtu:

Několik dní po převratu (1918) se ukázalo, že místnosti Národního výboru v Representačním domě pražském jsou příliš těsné pro jeho stále se rozrůstající agendu. Hledal se tedy uprostřed města menší dům, v němž by se mohl Národní výbor usídlit a oko kvartýrmachrů padlo na palác (právě ve Vídni zesnulého) dra Bedřicha Deyma v Jindřišské ulici. První dny, kdy se do něho Národní výbor nastěhoval, to ještě ušlo. Za chvíli však se rozrůstal a každá nová sekce znamenala pro dra Deyma zabránění nových pokojů. Postupoval je nové vládě ochotně, tak ochotně, že nakonec v celém paláci bydlel už jen Národní výbor a dr. Deymovi zbyla jedna jediná světnička v bytě jeho vrátného. Ale ani ta světnička nebyla ušetřena. Čilí skauti, kteří konali tehdy spojovací a hlídací službu v Národním výboru, byli často postaveni před nutnost opatřit dvě tři židle nebo stůl, vem, kde vem, ale za pět minut to zde musí být. A to se říkalo při zařizování každé nové sekce. Nakonec tedy skautům nezbylo, než vklouznout do pokojíka dra Deyma, říci „pardon“ a rychle zmizeti se židlí či dokonce se stolem. A občan, vždyť tehdy se tak říkalo i šlechticům, občan Deym se jen shovívavě a trochu neklidně usmíval. Někdy bylo v jeho očích vidět i trochu strachu, když viděl jak se nové panstvo roztahuje v jeho starodávném sídle, jak do zdí, krásných tapetovaných zdí zatloukají hřebíky a zavěšují pod podobizny předků velké mapy a všelijaké vyhlášky. Nebylo tedy divu, že jediným jeho přáním bylo dostat se brzy z Prahy, jet do Vídně. Než byla zahájena doprava do Rakouska, trvalo to několik dní, a tak občanu Deymovi nezbyvalo, než smířit se s pokojíkem, v němž nakonec zbyla jen postel, skříň (ta byla na odnesení moc těžká), židle a umyvadlo. Ale jednoho dne přece přišlo vysvobození. Občan Deym, kterému se po skautsku říkalo, protože jeho jméno připomínalo dým táborového ohně, Pan Čoud, přišel jednoho večera na skautskou strážnici a se spokojeným úsměvem prosil, aby byl před čtvrtou ráno vzbuzen, protože odjíždí do Vídně. Ano, stane se, a skaut, který měl tu noc velitelskou službu, nařídil jakémusi nedorostlému skautskému štěněti, „aby teda toho Čouda zbudil“. A klučina opravdu zabušil ráno na dveře a volal: „Občane Čoude, vstávejte, už je půl čtvrtý.“ Za dveřmi se ozval jen srdečný smích a za nějakou chvíli se již děkoval odjíždějící dr. Deym na skautské strážnici za „roztomilé probuzení“. Jen odešel, zmizela záhadně z jeho pokoje i ta poslední židle.

CO JE LIDSKÁ ZLOBA A KRUTOST ?

Naše děti, oddíly skautů a skautek, se nedávno vrátily z letních táborů, stovky opálených a zdravých dívek a chlapců, kteří si ani neuvědomují, že mají svobodu a demokracii.

Naše generace, generace jejich babiček a prababiček zažila jiné časy. Co je lidská zloba a krutost jsem pocítila v necelých sedmnácti letech, když nám v červenci 1940 gestapáci rozehnali poslední předválečný skautský tábor.

1. dívčí oddíl České Budějovice tábořil už podruhé na loučce blízko vesnice Purkarec, na pravém břehu Vltavy. Dnes už je to místo pod vodou přehrady, jen vzpomínky zůstaly. V osudný den jsem brzo ráno jako poslední hlídka zatápěla v naší polní kuchyni a vařila snídani pro tábor, který ještě spal. Najednou se v tichém ránu za lávkou z lesa přes potok vynořoval z mlhy podivný průvod v uniformách. To nám šli němečtí gestapáci a četníci

zlikvidovat tábor asi 30 děvčátek a děvčat od 10 do 19 let. Ze stanů se začaly vynořovat rozespálé postavy a komando se dalo do své práce. Prohlíželi jednotlivé stany, hlavně pečlivě tzv. vůdcák s knihovničkou. Československou vlajku jsme naštěstí spálily při slavnostním ohni a vzaly si každá hrstičku popela na památku. Kdyby ji byli našli, bylo by zle. Ale přece jen něco vyšťourali, knihy a písničky. Mě si zapsali jako šířitelku textu:

„Vlajko naše, vztyč se hrdě
k nebi výš a výš,
stráží věrných rodné hroudě
vroucí tužby slyš.
Na vzdor nepřátelů zlobě
démantem se třpyt,
na cestu nám v každé době
jako hvězda svít.

S refrémem:
Slibují nás mladé sbory
v svatém nadšení.
Kupředu chceme jít, kupředu jen
statečně ochránit otců svých zem ...

Nu, volali mě skutečně kvůli tomu po nějaké době na plzeňské gestapo, ale tam se ukázalo, že jde o píseň předslětových Středoškolských her, a ne o leták. Dobře to dopadlo. Při likvidaci tábora nám zabavovali kdeco, hlavně stany a kroje. Když nám chtěli brát i sukně, našel se mezi nimi jediný slušný člověk. Postarší četník se nás zastal, že musíme jít v něčem domů. Tábor měl do večera zmizet.

Pro mne byl odchod zvláště komplikovaný, protože maminka, která nedávno ovdověla a staršího syna měla v koncentračním táboře, se právě přestěhovala z Budějovic do Plzně. Opouštěla jsem tábor, vlastně jeho zbořeniny, již odpoledne, abych se ještě večer dostala do nového domova. Seděla jsem ve vlaku schoulená v tatínkově pláštěnce, kterou jsem si brala na hlídky, stmívalo se a já jsem měla pocit neskutečna, zlého snu a strachu z budoucnosti své i všech. Poprvé v životě jsem se bezprostředně seznámila s lidskou zlobou a krutostí.

Dodnes vzpomínám, jak mne sestřičky po rozloučení se všemi převážely naší pramicí přes Vltavu, jak jsem vystoupila, mávala těm na druhém břehu a volala refrén Ježkovy písničky: „Na shledanou v lepších časech!“

Jiřina Šetková - Holá, členka Svojsíkova oddílu

DO SKAUTSKÉ ZEMĚ ZASLÍBENÉ

Skautské rezervace či dočasné tábory? Vlašimští skauti ukazují cesty účelné práce.

Příklad a poučení pro ostatní naše oddíly, které budou jistě hodné následování.

(Článek z časopisu Skaut – Junák ročník XV., číslo 3 z 15. listopadu 1928.)

Před devíti lety hledali jsme téměř půl roku vhodné místo pro táboření; hledali jsme v okruhu 3-4 hodin cesty od domova a konečně jsme vybrali lesní palouček na břehu řeky. trnám zarostlý, místo pusté, neplodné a jen stěží přístupné. Je však lesem a kopci od severu a západu chráněno, v údolí k jihovýchodu otevřeném a jen 1/2 hodiny od domova, což je výhoda největší. Místo zprvu pronajato na řadu let (zakoupit nebylo možno, ač by to bylo mnohem výhodnější) a hned v prázdných chvílích počato s úpravou, již věnován veškerý volný čas junáků. Trní, kořeny a staré pařezy vykopány, půda srovnána a ještě před zahájením tábora místo ohrazeno koupenými latěmi.

A za ten tábor postaveno s přestávkami: sklep, upravena studánka, zpevněna ohrada, postaveny brány, zatímní přístav a zeď kolem kuchyně. A ještě něco se zrodilo za krásných měsíčních večerů tam u ohně pod skalou. Osada dostala jméno a to bylo vyvěšeno na bránu: „Junácká osada v Měsíčním údolí“: A pojmenování se ujalo a užívá se všeobecně.

V podzimu a v zimě téměř každou středu, sobotu a neděli odpoledne junáci jsou na svém tábořišti a práce střídá se s hrami. Je tu veselo, písničky a vtipy srší. Stěny podsad ponechány vcelku a označeny, aby příštím rokem snadno daly se opět sestavit. Zřízen pro ně lehký kryt na příhodném místě, srovnány a velký táborový stůl, který nahrazuje střechu, pokryt dehtovým papírem a zatížen kameny. Pro zimní vycházky nanošena zásoba suchého dříví a uschována. Stále je drobné práce dost. A co nových plánů a nápadů se rojí v mladých hlavách pro příští rok.

Druhým rokem postaven trvalý přístav, opraveny loďky. přestavěn sklep, rozšířena zděná ohrada u kuchyně a postaveno originální božiště s příšerným démonem, z velikého pařezu vyrobeným. Vlčata se uvolují, že po celý tábor budou na božišti udržovat dnem i nocí malý oheň a předstihují se v pátrání po vrbových pařezech, jejichž dříví pomaličku a dlouho doutná.

Třetím rokem za pomoci hostů, 21. odd. upravena cesta k táboru a vytesána „Tarzanova stezka“ po nepřístupné skále kol vody. A ježto silné deště ku konci tábora ztěžovaly vaření v polní kuchyni plachtou kryté, uznáno konečně za nejvyšší nutné, a odhlasováno, stavět příštím rokem chatu. V zimě na to koupeno dříví z probírek, silnější tyčkovina, po částech dopraveno junáky a sestrami se strání na tábořiště a tam na jaře zpracováno. Se stavbou započato až o táboře, aby všichni měli podíl na budování domova.

Čtvrtého roku, již v květnu a červnu, vozil se po lodi kámen a písek z mělkých míst řečiště do tábora, sháněl se stavební materiál, vlčata rovnala staré hřebíky a junačky kopaly a nosily jíl na maltu.

A po zahájení tábora, po postavení a úpravě stanů, dala se osada do práce. Kandidáti zákopnictví kopali základy, jiní chystali kostru chaty, vlčata rozdělávala maltu a „zedničtí adepti“ pracovali na podezdívce. Očekávané přiznání odborných zkoušek bylo jim vzpruhou v práci. V několika dnech byla podezdívka hotova, zatímco zákopníci dokončili kostru srubu. A pak již to šlo rychle ku předu. Střecha z trámků a prken pobita dehtovým papírem, jen kol komínu dán plech. Okna vyzdobena a opatřena silnými okenicemi, uvnitř pomatovanými totemy družin. A když koncem tábora zakroužil kouř nad komínem chaty, to bylo radosti a jásání!

V podzimu upraveno v chatě pohodlné lůžko, jež sestry ozdobily baldachýnem z vyšívané pytloviny, upraveny police a nábytek, a chata vybílána. A běda tomu, kdo by pro naši chaloupku užil názvu „bouda“! Pes prý má boudu, ale my máme **srub**! A víte, co nás chata Stála? Něco málo přes 300 Kč.

A nikdo netuší, jakým magnetem, jakým poutem, je pro oddíl nebo sbor taková chata! Nezáleží na počasí, na roční době. Tam je vždy útulno, vždy hezky a teplo. Tajemství otevírání zámku u pevných dveří znají jen starší, rovněž jen několik jednotlivců ví o tajné zásobárně (vyplechovaná bedna pod podlahou ukrytá) se zásobami na zimu (kondensované mléko, konzervy, čaj, káva, suchary aj.) pro „strýčka příhodu“. Málo dní v roce je chata opuštěna a uzavřena. A v zimě, když krajina zapadne sněhem a omrzí už

bruslení na zamrzlé řece a sáňkování na svazích Měsíčního údolí, oživně vytopená chata, kde čeká čaj, káva, chléb a suchary. A pak, po občerstvení, zazvučí kytara a začíná s písničkou „Na severu chatu měl dřevěnou“ a večer, někdy za tmy už, končí se oddílovou „My jsme skautská noblesa, nás to láká do lesa.“ Chatou vzbudil se konečně dlouho čekáný zájem a sympatie obecnstva, které vyvrcholily v založení silného oddílu obětavých táborníků.

A tím začíná nová éra ve vývoji našeho skautského domova. Řady naše rostou a chata již nestačí. V čelo táborníků staví se starosta města inž. N. a dává návrh na stavbu nového, většího srubu.

A tehdy, kdy síly junáků byly už vyčerpány, zasáhla veliká obětavost táborníků. Poznal jsem mnoho táborů skautských za ta léta, táborů pěkných i špatných, vkusných i nevhodných. Každý oddíl volí tábořiště a staví svá dočasná obydlí dle svého vkusu a schopností. Pozoroval jsem často stavbu tábora a život v něm a je to téměř všude stejné. Jen prvé 2-3 dny se pracuje a když podsady a stany stojí, pak hry a cvičení, trochu chození po okolí, vařit, jíst a koupat. Nač tábor neb okolí upravovat, proč opravovat mostky, stezky, studánky? Za 14 dnů odejdou, pro koho a nač by to ti dělali? Pak přijde konec, sbalí se plátna a potřeby, a sbohem táboře! Podsady, které mnohdy stály tolik peněz a práce, se rozboří, někomu darují neb spálí. Co s nimi? Svůj úkol vykonaly, a za rok bůhví kde oddíl bude tábořit.

(Redakčně zkráceno)

Indiána, nejkrásnější typ člověka, jaký dosud na zemi žil,
neváháme prohlásit za jediného představitele Lesní Moudrosti

Prof. S. E. I. Fert

Ne, není možno neposlechnouti této rady! Jsou všelijaké kultury. ale ta indiánská je ze všech kultur nejkulturovatější. Jsou různí hrdinové, ale takový Tupý nůž, Sedící Buvol a pod. jsou hrdinové nejhrdinovatější. Třeba měli u pasu skalp lidskou krví ještě kouřící, přece nám musí býti „jedinými představiteli“.

A tak také u nás, jdouce za světlou stopou apoštola indiánství, alespoň dva činovníky vybrali isme si z „jediných představitelů Rudých Tváří“, abychom ušli výtce „šovinismu“. Jejich věrné vyobrazení dnes přinášíme. Jsou to: Zkušený válečník Mangidon čili Velká Huba a jeho sekretář Šebojgo čili Píšící Pero.

Sekretář Šebojgo čili Píšící Pero

Zkušený válečník Mangidon čili Velká Huba

Čelenka prvního zdobena je spoustou orlích per, což neznamená, že druhý by byl bez zásluh, trčí-li mu z bohaté kštiny pero jenom jediné. Krášlí-li profil prvního mocný nos orličího vzletu, kterým přišel na stopu mnohému tajnému ohništi po jeho čpavém dýmu, u druhého je to orličí oko, kterým proniká všechna tajemství až na dno.

▪ Mluví-li první, pak druhý píše. ▪ Hřmí-li první hlasem, pak druhý skřípe perem. ▪ Klapou-li prvnímu zuby, klepe druhému psací stroj. ▪ Mangidon a Šebojgo, Velká Huba a Píšící Pero. ▪ Manitou nám tyto jediné představitele k rozšíření a zužitkování indiánské kultury zachovej!

Skaut – Junák, roč. XIII., čís.8 z 15 dubna 1927

90 LET SKAUTINGU V UHERSKÉM BRODĚ

Před devadesáti lety, na jaře roku 1915 se, jako vůbec první na Moravě, zaregistroval do spolku „*Junák – Český skaut*“ oddíl v Uherském Brodě. Inspirován knihou A.B. Svojsíka „*Základové junáctví*“ ho založil Miloš Stojan a jeho prvními členy byli Jaroslav Hladký, Bohuš a Vladimír Stojanovi, Antonín Sanitzer, Jiří Pacák, Zdeněk Neděla, Jaroslav Kubíček a Miloslav Prágr. Pořádali vycházky do blízkého lesa Rubaniska, učili se skautským dovednostem, už v tomto roce mají všichni kompletní skautský kroj a podařilo se jim pořídit si také stan. V něm a ve vybudovaném srubu tábořili v místě zvaném Jeleně o prázdninách roku 1915.

Válka utlumila činnost oddílu, zejména proto, že Miloš Stojan byl nucen narukovat na vojnu. Hned po skončení války se činnost opět oživuje a rozvíjí, oddíly v Uherském Brodě v té době sdružují 150 členů. V roce 1921 vzniká také první dívčí oddíl pod vedením M. Hovorové. Náčelnictvo ocenilo činnost uherskobrodských Junáků v roce 1922 tím, že je vyslalo reprezentovat naši vlast na pozvání polských skautů na jejich tábor k Baltickému moři, následujícího roku se vydávají do Jugoslávie. Na návštěvu uherskobrodských skautů přijel v letech 1923 a 1925 sám A.B. Svojsík, jejich hostem byl u příležitosti akademie, pořádané k desátému výročí, i Tomáš Baťa, který se pak stal velkým příznivcem skautingu ve Zlíně.

S německou okupací, tak jako všude jinde, nastává první nucené přerušení oficiální existence Junáka, ale někteří členové se nevzdávají, ilegálně ve městě působí dvě skupiny skautů. Po osvobození dochází k nadšené obnově činnosti, v Uherském Brodě má Junák na 300 členů a členek, registrovaných jako vlčata, světlušky junáci a skautky. Středisko vede v té době br. L. Švach, který je tvůrcem junáckých zpěvníků a časopisu „*Vatra*“, který pro svou vysokou úroveň byl distribuován do 30 míst v ČSR. V roce 1950 při druhém nuceném přerušení činnosti někteří vedoucí opět pokračují v práci s mládeží v turistických oddílech a výchově v duchu skautských idejí. Část se jich ovšem nevyhnula persekuci ve vězení, nebo na svobodě.

S jarem 1968 nakrátko, ale opět intenzivně, činnost Junáka v Uherském Brodě ožívá. V roce 1969 ústředí Junáka uděluje uherskobrodskému středisku čestný název „*Středisko prvních moravských Junáků*“. Velkou událostí byla návštěva střediska „*tátou*“ Plajnerem v roce 1970. Po dvacetileté přestávce se opět projevuje životaschopnost skautských myšlenek. Středisko v Uherském Brodě opět od roku 1990 žije s počtem 130 členů.

Uherskobrodský skauting je po celou dobu od svého vzniku do dnešních dnů spjat se jménem Stojan. Miloš myšlenku skautingu do Uherského Brodu přináší, jeho bratr

Vladimír byl okrskovým velitelem a zemským místonáčelníkem, jeho syn Jiří-*Kid*, vedl po roce 1990 středisko, je dnes členem Svojsíkova oddílu a aktivním členem klubu OS. Vedoucím střediska je v současné době velmi obětavá sestra Zdenka Miklíková-*Miki*. Práci s mládeží v této době jistě správně dokáže ocenit jenom ten, kdo ji také vykonává.

Ve středisku Prvních moravských Junáků jsou registrovány dva kluby OS – „*Staříci*“ s počtem 21 členů a „*Oldskautky*“ se 14 členkami. Kluby jsou velmi aktivní, pravidelně se schází a každoročně pořádají už tradičně týdenní turistický pobyt v některém koutě naší vlasti. Průměrný věk členů a členek klubů přesahuje 70 let. Někteří členové a členky klubů jsou činovníky střediska a ORJ. To, že je stmelují ideály, které se skautingem do Uherského Brodu přinesl bratr Miloš Stojan, svědčí o jejich životnosti i v dnešní době, která idealismu příliš nepřeje

Lišák, Hančí

VZPOMÍNKY NA MARIÁNSKOU

Nedávno jsem si přečetl znamenitou publikaci bratří Oldřicha Rottenborna a Františka Bobka „Skauti za ostnatými dráty“ o činnosti skautů po rozpuštění Junáka v roce 1949 a o tragických následcích této činnosti.

Stat' v níž autoři popisují svůj pobyt v jáchymovských koncentračních táborech mi připomenula můj vlastní „rekreační“ pobyt tam. Nechci vůbec psát o těch strastech a hrůzách tam, ani o zverstvech, jichž se dopouštěli barbaři.

Chci se zmínit o tom, co nám pomohlo přežít velice nesnadnou dobu a nakonec Lze říci i s určitým přínosem. Bylo to skautské bratrství, které právě v prostředí jáchymovských táborů bylo nad jiné cenné. Tam vznikly bratrské svazky doslova a do písmene na život a na smrt. Záhy po mém příchodu jsme se dali dohromady, vytvořili jakési tříčlenné minidružinky, abychom nebyli nápadní a žili takto plným skautským bratrským životem, vzájemně si pomáhali. Věděli jsme o sobě navzájem všichni. Na šachtě Eva jsme obnovovali své sliby a měli také svůj symbol, na kříži ukřižovanou lilii obklopenou ostnatým drátem. Malý model tohoto symbolu mi po návratu z Jáchymova vyrobil jeden z členů vedení oddílu. V roce 1968 jsem jej věnoval bratru náčelníku Plajnerovi.

Společně jsme uvažovali o naší skautské budoucnosti, o pokračování činnosti Junáka, o naší orientaci, náplni stupňů zdatnosti, o činnosti roverů, kterou jsme považovali za nesmírně důležitou, o budoucnosti oldskautů, s tím, že jsme počítali, že jich bude „pak“ opravdu hodně a že budou značnou posilou pro naše hnutí.

Dovedli jsme se i tam radovat z krásné přírody, která nás obklopovala a do níž jsme ovšem nemohli. Mohli jsme však sledovat a realizovat pozorování meteorologická a na své kůži pocítit i tamní drsné podnebí.

V prosinci 1953 jsme se připravovali na skautské vánoce za dráty. Uskutečnily se beze mne, protože jsem byl těsně před svátky podmíněčně propuštěn. Tehdy jsme nevěděli kam vlastně z tábora jedu. Domnívali jsme se, že jsem z trestu přeložen na jiný tábor, protože jsem v té době bydlel v trestním baráku.

Rád si ještě vzpomínám, že mimo nás měli svou organizaci a vzájemně si pomáhali bohoslovci, kterých tam bylo také hojně. Setkali jsme se tam s našimi chrabrymi západními letci, ale také s příslušníky zbraní SS, se spoustou politických vězňů

odsouzených za nejrůznější formy nesouhlasu s režimem. Také s tzv. kulaky, kteří nechtěli vstoupit do družstev, s Plzeňáky, kteří vyšli do ulic po měnové reformě v roce 1953. Byli tam ovšem i kriminální delikventi. Objevil se tam dokonce i vrah, který sliboval lidem, že je převede za kopečky a zatím je oloupil a zavraždil. Ten žil v opovržení a naprosté izolaci od všech ostatních, včetně živlů kriminálních.

Srovnám-li s odstupem čtyřiceti čtyř let život nás skautů a těch ostatních, tak musím rád zdůraznit, že se nám žilo neskonale lépe. Jednak jsme celou svou předchozí poutí na skautské stezce životem byli odolnější při všech těch nesnázích, které přinášel život v tamních drsných podmínkách, jednak nás nesmírně posilovala pouta skautského bratrství, bezprostředně tam prožívaného.

Na závěr bych chtěl doporučit všem skautkám a skautům, aby si přečetli zmíněnou publikaci „Skauti za ostnatými dráty“. Neměla by chybět v žádné skautské knihovničce.

Miroslav Pergler-Dany

NA PRÁŠILSKÉM JEZEŘE NA ŠUMAVĚ PO PADESÁTI LETECH

Tenkrát v srpnu roku 1947 jsem tam přišel s plnou polní. Můj partner z Pražské Šestačtyřicítky po předchozím táboření na Čertově jezeře a s výpravami na Černé jezero a do nádherných lesů v okolí a po táboření na jezeře Laka, se vrátil z Prášil domů do Prahy a já jsem pokračoval v túře sám.

Prášilské jezero bylo tehdy obklopeno hlubokými a zdravými lesy a tak jsem s velkou radostí tábořil na jeho břehu a důkladně se seznámil, stejně jako u tří jezer předtím s jeho okolím, vystoupil na jezerní stěnu a díval se na něj z ptačí perspektivy.

Z Prášilského jezera jsem pak pokračoval v túře přes Poledník, na Javoří pilu, Modravu, Březník, k Vltavské studánce, přes Knížecí pláň a tehdejší Kunžvart (nyní Strážný), ke Studené Vltavě, na Třístoličnick, Trojmezí, Plechý a kolem Stifterova pomníku na Plešné jezero. Přešel jsem tehdy skoro celý hřeben Šumavy a bylo to obrovské štěstí. O rok později už to nešlo. A tak jsem po více než čtyřicet let vzpomínal a nikdy nezapomněl na ony skvostné prožitky v samotném srdci Šumavy. Mimochodem, od Plešného jezera jsem pokračoval na Knížecí stolec a přes Brloh došel na Hlubokou, dále na Zvíkov, Kamýk a domů jsem dojel vlakem z Dobříše.

Dne 18. září 1997 jsme se vypravili s Kayem Dolejšem na Šumavu autem. Z parkoviště na Hůrce jsme se vydali nejprve k jezeru Laka. Je to nejvýše položené, nejmenší a asi nejkrásnější z pěti jezer, ležících na české straně šumavského hřebene. Je to tam tak krásné jako před těmi padesáti lety, až na to, že je vybudována přístupová cesta a vyhlídkové plošinky. Tehdy tam byla naprostá pustina. Dnes se tam setkáváme s četnými turisty z Čech i ze Spolkové republiky. Před padesáti lety jsme tam byli sami dva. Jsem šťasten, že jsem na jezeře Laka byl letos již podruhé, poprvé v srpnu a vždy za nádherného počasí. Z parkoviště u Prášil jsme se s Kayem vydali téhož dne na Prášilské jezero. Byla jsme velice zvědaví, protože jsme slyšeli, že tam jsou lesy značně postiženy. Bylo tomu skutečně tak. Části porostů jsou postiženy kůrovcovou kalamitou. Protože se však nacházejí v I. zóně ochrany Národního parku, je ponechán lesní porost bez zásahu. Pohled na jezerní stěnu není tak úchvatný, jako před padesáti lety. I zde je vybudována přístupová cesta a dokonce i chatička, v níž se lze uschovat před případnou nepohodou. Z pohledu na okolní lesní porosty nám bylo smutno. Jezero si však i tak uchovalo své kouzlo.

Byli jsme potěšeni, že mimo nás tam přišli i další milovníci přírody, hlavně v důchodovém věku, ale také mladá rodinka se dvěma caparty, tří a čtyřletým. A tam, v tom přírodním prostředí se srdce lidská otevírají. Ač jsme se do té doby neznali, záhy se rozpředla srdečná debata všech se všemi. Myslím, že jsme k tomu s Kayem . přispěli vydatnou měrou.

K oběma jezerům jsme přijeli z Prahy přes Vimperk, Kvildu, Modravu a Srní, takže jsme projeli značnou částí Šumavy. Od Filipovy Huti jsme s velkým potěšením na západním obzoru viděli Roklan a těch úchvatných pohledů bylo po celou cestu dost a dost.

Zvu Vás na Šumavu! Nyní můžete na všech našich pět jezer a ovšem i do celé řady nádherných míst. (po znamenitě značených turistických cestách). A také, ovšem s pasem z bavorské strany můžete vystoupit na Luzný, Roklanské jezero i Roklan, na Třístoličník i Plechý a nebo na nejvyšší vrchol Javor. Šumava si rozhodně zaslouží pozornosti všech skautů.

Miroslav Pergler-Dany

85 LET SKAUTINGU V LETOVICÍCH

Již v roce 1920 vznikaly počátky skautského hnutí v Letovicích. Zásluhou br Josefa a Ladislava Stahla, Františka Nečase, Antonína Pěty a dalších vznikl pak první oddíl. Z dochovaného dekretu, podepsaného samotným zakladatelem českého skautingu A.B. Svojsíkem, se dovídáme, že prvním sborovým vůdcem byl jmenován A. Pěta. První tři jmenovaní byli v době ohrožení republiky a po její okupaci zapojeni do odboje. Br. Ladislav Stahl byl po odhalení vězněn v několika koncentračních táborech a br. Fr. Nečas popraven v roce 1944 v Breslau. Všichni tři obdrželi po osvobození Čs. válečný kříž od prezidenta Dr. Ed. Beneše a od ústředí Junáka Junácký kříž za vlast. Další oddíl, který se scházel v klubovně na faře až do rozpuštění Junáka, založil v r. 1937 P. Hadrava.

Hned po osvobození v r. 1945 obnovil skautské hnutí P. Fr. Krchňák. Toto se brzy rozrostlo na šest oddílů, takže vzniklo samostatné středisko Letovice. Tábořilo se na Svojanově, u Kunštátu, v Mílovech, v Jesenicku, v Bechyni a jinde. Bohužel však nastoupila další totalita, které naše hnutí opět vadilo, a tak až na nějaké výjimky, byly oddíly rozpuštěny. Prvními vůdci byli Theodor Řehoř a Mirko Daněk. Po pražském jaru 1968 jsme středisko opět obnovili s šesti oddíly. V té době patřili k nám i skauti a skautky z Prostředního Poříčí. A zase přišla další pohroma „normalizace“ a opět to odnesl skauting. Teprve listopad 1989 umožnil další rozvoj a naše středisko bylo mezi prvními zaregistrováno ve Spálené ulici v Praze, v místech dějinných událostí.

Dnes máme pět oddílů a přibíráme další zájemce z řad dětí, které chtějí žít v souladu s přírodou, a ne sedět jen u počítačů, televize a videa. Nezapomenutelné jsou naše letní tábory „Drozdovská pila“ Vysočany, Randulka a jiné. Pořádáme i různé kulturní akce, dětské soutěže, zájezdy a další akce mládeži prospěšné. Starší skauti, roveři, se zúčastňují i mezinárodních expedicí. (Norsko, Karpaty, Maroko).

Letošní výročí jsme oslavili „Skautským dnem“ na hasičské zbrojnici, kterého se zúčastnili i skauti z Boskovic, Rájce, Brněnec a Zbýšova. Pro všechny návštěvníky byl připraven bohatý program a výstavka z historie a současnosti naší činnosti. Slavnost zahájilo žesťové kvinteto fanfárami a skautskou hymnou, poté koncert „Sester Steinových“ a další. Největším zájmem se u přítomných setkala vystoupení sokolníků ze

Sázavy s výcvikem dravých ptáků, jejichž odchyt si mohli všichni sami odzkoušet. Součástí oslav byla i skautská polní mše za zemřelé členy. Na závěr byl zapálen slavnostní táborový oheň.

Ve Kmenových novinách (05/2) již byla formou přílohy zveřejněno několik článků z prvočátku dívčího kmene ze sborníčku „80 let českého dívčího skautingu“ vydaného Náčelnictvem dívčího kmene Junáka v roce 1995. Tato publikace osahuje mnoho příspěvků, které nám o historii dívčího skautingu mají co říci i dnes, posuďte sami.

Z rozhovoru redaktorky V. Procházkové s Vlastou Koseovou

(Časopis „Vlasta“ 25.6.1969 - výňatek)

Z moře krve milionů pro nás dnes bezejmenných hrdinných obránců proti cynickým úročníkům z řek slz prolitých bezbrannými oběťmi, „vyhledejme“ jako symboly několik jmen. Ve stati pro americkou knížku „Skautky ve válce“ byla uvedena jména tří činovnic, které byly vězněny:

Ludmila Filipová, Praha
 Alžběta Jedličková, Praha
 Marie Smítalová, Kroměříž

Manžely ztratily:

Vlasta Koseová
 PhDr. Marie Drbalová
 Lída Sobotová

Těžko popsatelné je utrpení žen vězněných bratrů. Jako symbol jmenujeme Růženu Řehákovou.

Z dlouhého seznamu sester, zapojených v odbojové činnosti, jak je uvedl 13.6.1970 na srazu skautek Jiří Bayer, ředitel muzea v Roztokách, citujeme vzpomínku na Anku Rothovou, zástupkyni vůdkyně 16. D a později vůdkyni 2. D Praha, která spolupracovala se svým otcem V. Steinem. Starala se o děti popravených rodičů. Její práce s dětmi, které z rasových důvodů nesměly chodit do školy a směly být pouze „zaměstnávány“ ve zvláštních útulcích, podléhající gestapu (prostřednictvím židovské náboženské obce), zaslouží si zmínku. Anka totiž, ve spolupráci s profesorkou Jiřinou Pickovou, dokázala vytvořit z útulku, který vedla, vzornou experimentální školu na podkladě skautských výchovných metod; přes dohled gestapa a za dozoru lidí, kteří nepřáli ničemu, co bylo české. Vedla děti k poznávání české kultury, k tomu, aby si byly vědmy, že mají své kořeny v Čechách. Ve hrách a písních jim dávala trochu radosti, která pro většinu z nich byla poslední před deportací. V podobné práci pokračovala Anka i v Osvětimi. V ruce 1942 pomohla Hedě Kaufmannové při jejím přechodu do ilegality. V roce 1943 zachránila její švagrovou, když ji na noc ukryla ve svém útulku pro židovské děti. V Osvětimi byla společně s dalšími členy tzv. českého rodinného tábora 8.3.1944 „likvidována“. Do plynu šli za zpěvu naší státní hymny.

POMÁHÁME (Z kroniky 37. D Praha „Sluníčka“)

Dozněly výstřely děl, rány pušek, vše se pomalu uklidnilo. Jsme připraveny, prsty nás bolí nečinnosti, chceme pomáhat. Ale již v sobotu 12. května nám Grizzly z této hrozné duševní tísně pomohla. S radostí a silou jsme se vrhly do práce, Několik nás bylo v České diakonii, kde jsme drhly podlahy, myly okna, vše čistily a leštily. Jiné psaly obálky v registrační kanceláři ve Vladislavově ulici, ale většina nás byla na Masarykově nádraží v Českém srdci. Kolikrát jsme tam byly? Nevím, mnohokrát. Co jsme tam dělaly? Mnoho věcí. Někdy, obzvlášť když bylo přespříliš horko, bylo toho dost a dost. Šťastně jsme tahaly vajíčka, máslo, med, chleba a sušenky z Křemencové ulice, šťastně jsme nosily kávu z kuchyně, s radostí jsme krájely chleba, s radostí jsme dělaly řetěz a podávaly třeba kolik „metráků“ chleba, s radostí jsme nosily vodu, s radostí jsme rozdávaly lidem z „koncentráků“, Francouzům, Holanďanům, Polákům, Rusům, Italům, Rumunům a kdoví komu ještě jídlo. Vše jsme dělaly s radostí, nikdy, nikdy nás to neomrzelo, Vědě jsme, že to má svůj účel, věděly jsme, že pomáháme. A to byl myslím ten nekrásnější pocit. Ani nejvydatnější oběd, ani tucet trubiček (ty byly droboučné), které jsme za práci dostávaly, by to nevyvážilo. Vždyť skautka je prospěšná a pomáhá jiným,

Ouška

VLADIMÍ JUNÁK (Z kroniky 1. dívčího oddílu Praha)

Prahou denně projížděly a procházely transporty zubožených lidí z koncentračních táborů, věznic, z pracovního nasazení z nejrůznějších konců Evropy, zavlčených poraženým národem zvrhlíků německých. Všechny transporty byly Mezinárodním Červeným Křížem vedeny přes Prahu. Nemocnice a školy byly přeplněny nemocnými, raněnými z revolučních dnů. Náš oddíl přihlásil se dobrovolně na práci v nemocnici Čs. Červ. Kříže v Jindřišské ulici, kde byli ubytováni repatrianti všech možných národností. Tam jsme získaly oddílové děcko, chlapce, kterého jsme pokřtily: Vladimír Junák.

„NÁRODNÍ OBRODA“ (brněnské noviny z neděle 29.7.1945)

Do pražské nemocnice, kde dobrovolnou službu ošetrovatelskou koná skautský oddíl dívek, přišla jednoho dne Holanďanka, vracející se z německého pracovního nasazení domů, do vlasti. Kromě svého vlastního dítěte přivezla cizího, asi šestiměsíčního chlapečka, kterého našla v bouřích a chaosu končící se války a rodičů se míru a který by byl určitě bez rodičů a bez ochrany, docela ztracen. Mladá žena. sama matka, pocítila soucit s hošíkem a vzala jej spolu s vlastním dítětem do Prahy. V nemocnici sblížila se s našimi skautkami, které se pečlivě staraly o nemocné a také o obě děti. Holanďanka vytušila v nich skvělé dívky teplých srdcí a jen jim, nikomu jinému na světě, byla ochotna svěřit cizího chlapečka, o jehož rodičích nevěděla téměř nic a kterého měla přesto ráda jako svého vlastního syna. A naše dívky, české skautky, se skutečně chlapečka ujaly a rozhodly se, že jej vychovají v dobrého československého syna a občana. Jedna z nich vzala prozatím dítě ke svým rodičům a celý oddíl skautek si slíbil, že bude přispívat finančně, že opatří prádélko a ostatní potřeby, jež si vyžaduje tento šestiměsíční světoobčánek. Chlapeček byl pokřtěn na Vladimíra a dívky mu vybraly „ideové“ příjmení Junák. A tak malý Vladimír Junák, který ještě donedávna byl ubohým dítětem bez matky, dostal pojednou matek několik.

Později se ukázalo, že Vladimírovi při nejlepší snaze nelze dát takovou péči, jakou by měl u mladší manželské dvojice, která po dětech touží a z různých důvodů jich nemohou

dosíci. Proto jsme Vladimíra svěřily do rodiny jednoho pražského lékaře, kde bude o něho po všech stránkách postaráno velmi dobře. Křtiny Vladimíra byly konány dne 3. července u sv.Klimenta v Praze.

Vačice

SUSI SE NEVRÁTILA. (Z kroniky 2. D. Praha)

16.5.1945 Skončily jsme práci v terezínské akci. Třídily jsme s Pojou léky a zdravotní materiál, který lidi donesli na pomoc Terezínu. Protože Lékařský dům, kde jsme pracovaly, není daleko od bytu Susiných rodičů, šla jsem se na ni zeptat. Susi se nevrátila. Už ji nikdy neuvidím. Její rodiče adoptovali holčičku, která se z Terezína vrátila jako sirotek.

Meta

Referát o činnosti, (přednesený na světové konferenci v Evianu 1946)

Skautky obnovily činnost v r. 1945. To však neznamená, že nepracovaly během války. Mnoho oddílů se scházelo doma nebo v Klubu Českých turistů a jinde a skautky se připravovaly na okamžik, kdy si zase obléknou kroje. Skautky udělaly mnoho práce v nemocnicích, kuchyních pro uprchlíky, na nádražích, kde projížděly vlaky s lidmi, navracejícími se z Německa. V Praze během těchto dní připravovaly 35 000 jídel denně.

Ústředí nestačilo registrovat staré oddíly a organizovat nové, protože děti, které slyšely od starších sourozenců o skautingu, chtěly být také členy. První rádcovský kurs v Praze byl pořádán už v květnu 1945. Místo bylo pro 80 dívek, ale přihlášených bylo 270 ! V tuto dobu jsme dostaly první zprávu z ciziny. Americké skautky nám poslaly telegram, který nám udělal obrovskou radost. V červenci 1945 jsme zahájily první kurs pro vedoucí, v „budově“. V prvním běhu bylo 120 účastnic. v druhém 130. I po venkově se rychle pořádaly kursy se 40 - 60 účastnicemi.

Nevyzývaly jsme skautky, aby tábořily, ale žádaly jsme je, aby pomáhaly při senoseči a při žních. V září jsme vytvořily okresy a čtyři odbory: výchovný, organizační, zpravodajský (publikace) a hospodářský. Měly jsme strašný nedostatek zkušených zpravodajek a vůdkyň, což znamenalo zvýšenou práci pro ústředí. Chyběla nám literatura, kroje a vybavení. Uspořádaly jsme tedy malou příručku „První pomoc dívčím skautským oddílům“ a 1 500 vůdkyň dostávalo rozmnožené programy schůzek na jednotlivé měsíce, abychom jim pomohly pochopit skauting. Už před vánocemi vyšel rozmnožený překlad „Hry amerických skautek“. Americké skautky nám totiž poslaly příručky, psací stroj a pomůcky pro naše lesní školy. Naše skautky byly nadšeny tímto projevem mezinárodního přátelství. Stejně nadšeně jsme přijaly i pozvání pro osm vůdkyň do Velké Británie i pomoc pro naše děti, která přicházela z jiných zemí, méně postižených válkou.

Ke konci roku 1945 začal vycházet čtrnáctideník SKAUTKA. Víme, že je před námi nesmírná práce. Např. vzrůst počtu skautek z 9 796 v r. 1938 na 37 767 v r. 1945 to ukazuje. Ale víme, že naše vlast nás potřebuje a vědomí příslušnosti ke světové organizaci nám dodává sílu. Proto s nadšením zpíváme:

„Nový svět stvořit touha nás vznáší, spojme v ní lásku s odvahou.“

Náčelnictvo 16, zpravodajek 99, vůdkyň 1 159, st. skautek 16, skautek 32 693, světlušek 3 784. Celkem 37 767. V počtu skautek je uveden jeden oddíl neslyšících skautek.

NEZPOMENUTELNÁ NÁVŠTĚVA

Setkání se světovou náčelní Lady Baden-Powellovou

V Brně 23. a 24. září 1946 (Z deníku družiny Bříz - 3. D. Brno) Co jsme se na ni natěšily, co jsme se na ni namyslely a načekaly, a pak přijela a získala si srdce nás všech na první pohled. Poslední dny před jejím příjezdem jsme žily všechny v očekávání; jaká bude? Chladná anglická lady, stará paní, která bude chtít klid? To byly naše obavy, které jsme mohly mít, než jsme ji po prvé spatřily. Byla milá a tak srdečná, tak bezprostřední a živá a o vše se tolik zajímající, že by se toho dalo napsat o ní a o její průvodkyni Mrs Hill mnoho. Prostě jsme se do ní zamilovaly a doufám, že to z našich obličejů dokonale poznala. Nikdy nezapomeneme toho dne, kdy nám bylo dopřáno ji vidět a s ní mluvit a budeme se snažit být tím více celými skautkami, abychom jí byly hodny.

Pokřik k jejímu uvítání;
Welcome to Brno, welcome to us,
shat a happy day, hip, hip, hurray!

Loučíme se s Lady Baden-Powell

(Z kroniky 37. oddílu skautek Sluníček, 29. září 1946) V ulicích Prahy, zšeřelých chladem noci, se rodí nový den. Pochodujeme z Malostranského náměstí vzhůru na Hradčany rozloučit se s Lady Baden-Powell, která dnes od nás odjíždí. Už přicházíme k chrámu sv. Víta. Po jedné straně stojí skautky, po druhé skauti. Vzpomínám, kdy jsem tu byla naposled, v dubnu 1945. To byla ještě válka. Tehdy jsem prosila Boha, aby byl mír, aby se mi vrátili rodiče z koncentráku z Terezína.

A jsme před Černínským palácem. Je tu tolik skautů a skautek. Teď zazněly Loretánské zvonky. Světová náčelní se s námi loučí. Nezapomeneme. Čeká nás nová práce, dobývat svět a my chceme, protože s námi chce tisíce skautů a skautek z celého světa,

„Svět nám před zraky v dál se šíří“

Bucla

SBOHEM SVOJSÍKOVO HRADIŠTĚ - NEZAPOMENEME!

(Z kroniky 139. D Praha)

139. dívčí oddíl Junáka dovoluje si Vás pozvat na "Táborový oheň", který pořádá

15. června 1947 na Svojsikově Hradišti. Slavnostní zapálení ve 21 hodin.

Vstupné dobrovolné,
čistý výtěžek připadne na hrazení táborových výloh našim chudším sestřičkám.

Je ráno 8 hodin, u hradiště už čeká dvacetičlenný dav ve skautském a hned se hrneme do práce. Vždyť dnes spřádáme první veřejný táborový oheň. Nosíme od Ušků dřevo na pagodu, prkna na lavičky, na Hradišti sháníme kameny na ohraničení táborového kruhu, jedna družina vždy nacvičuje a tři pracují. Pomalu začíná být vedro, dusno, skoro jak před bouřkou. Jsme už celé zpocené, ale nikdo nepovolí. V poledne už poslední příprava táborového kruhu je skončena a odcházíme se naobědvat domů. A ve 2 hodiny jsme již opět na Hradišti kde honem, honem přecvičujeme všechna čísla, na která dopoledne

nezbyl čas. Je ticho, dusno, najednou se zvedá víchr, rychle přikrýváme tak pracně stavěnou pagodu a již tu je úplná smršť deště. A dešť sílí a vypadá, že hned tak nepřestane. Uchýlili jsme se do klubovny Trojky a přečkáváme v ní dešť; začínáme naši písní. Ať prší, ať stále leje, ať je zima, ať hrom bije, to přec skautkám nevadí, vždy si dobře poradí. A tak zpíváme, zpíváme, přehráváme, ale věříme. Venku stále lije, je 5, 6, 7 hodin, 8 a stále prší. Konečně ve 1/4 na 9 se vyjasňuje a přestává pršet, a to již pomalu přicházejí hosté. A už je 21 hodin, ticho, tma, posvátné ticho.

A již se objevují planoucí pochodně našich „ohnivců“ - Mourka, Puntí, Rýsi a Zvonka, nejlepších v bodování za celého posledního půl roku „Posvátný plameni, dej nám své teplo, ukaž nám krásu, buď naším přítelem, v temnotách noci světlem nás ved!“ A do nočního ticha se již line táhlá melodie „Vzhůru ať šlehá“, Oheň jako by chtěl zaplašit všechen ten odpolední dešť a obavy šlehá skutečně vysoko, jiskry poletují až kolem posvátného totemu, který již toho tolik viděl. Pak Uška vítá hosty a Radka, dnešní obřadník, začíná básní „Oheň“. Znáš ji i Ty, která to dnes čteš? Znáš: „Oheň je záře, plamen i žár, oheň je to, co jsi i Ty. Všichni jsme oheň Velkého Mistra.“ Pak skautský zákon. Co tobě skautský zákon říká? Jen poslechni, co říká nováčkovi při táborovém ohni, co říká Tobě, rádkyně, co nám bude říkat po létech? A pak píseň za písní, radost, veselí, když nováček se celý omotá do všech uzlů. Nálada stoupá, hosté se baví, ale my starší sevřeny v jeden kruh s trochu lesklýma očima se díváme po sobě a víme, že myslíme na stejné, na to, co máme tak rády. Co to je? To, co již zítra, již zítra nebude! Je to ten kousek přírody v Praze, ten kousek skautského světa, to, co přirostlo k našim srdcím, co se nám stalo Ostrovem přátelství, domovem. Je to naše Svojsíkovo Hradiště. Už zítra jej začnou zasypávat! Již zítra! Nikdo si neuvědomí, jak je těm, kteří si na to místo zvykli, kde se naplňovaly jejich skautské sny, na totem bratra Svojsíka, když jsme si naň sáhli, říkali jsme si, že nám bratr Náčelník podává ruku. Na klubovny, na veselé hemžení nás všech. A proč to vše? Proto, že se tak dbá o potřeby mládeže? Což my nejsme ta mládež? To nikdo nepochopí, co nám bylo vzato Svojsíkovým Hradištěm. Vždyť skauti prý dostali celý zámek Štířín, tak na co jim hradiště? Nikdo nepochopí, kdo tu nežil, kdo naše Hradiště nezná.

Tak dnes zde naposledy hoří táborový oheň. Co už jich zde zaplálo! Co skautů a skautek zde při ohni přemýšlelo, radovalo se, plánovalo svůj budoucí život se skautským zákonem. A dnes tedy tradice místa končí. Sbohem Hradiště, sbohem! Nezapomeneme!

Zapad den, slunce svit vymizel z údolí, ani jsme to nakonec nedozpívali a skončili tak náš krásný táborový oheň s pláčem.

Budou jistě jiné, ale teď je nám tak smutno, smutno!

Uška

OSTROV KLIDU (Skautka, roč. III. č. 1, 1947, s. 7)

Skautka je pravdomluvná, a proto hned na počátku musím přiznat, že tento nadpis není doslovně pravdivý. Byl symbolicky myšlen již tehdy, když jsme jej chtěly vybudovat na Strahovském Hradišti. Snad se ještě pamatujete, co měl „ostrov klidu“ být: tábor skautek v Praze v rámci Festivalu mládeže. Útočištěm před hlukem slavností, koutek míru a pokoje, ale zároveň i společnost skautek, které chtějí na Festivalu získat co nejvíce, čím by obohatily program práce svého oddílu. Vývojem událostí se stalo, že náš tábor musel být

vybudován na Střeleckém ostrově. „Ostrov“ tedy pravdě odpovídá, i když nám patřila jen půlka. Horší to bylo s klidem. Na druhé polovině ostrova totiž večer co večer hrála taneční hudba, denní hlídka s pomocí člena SNB nestačila upozorňovat příchozí i na lodičkách přijíždějící, že tato část ostrova je uzavřena, a kromě toho program byl po celý týden tak bohatý, že mluvit o klidu opravdu není poctivá hra.

Jak tedy „ostrov klidu“ opravdu vypadal? Sešlo se pětadvacet skautek československých, třináct z Čech a z Moravy, dvanáct ze Slovenska (se samou náčelní sestrou Jurajovou!). Postavily na severní špičce Střeleckého ostrova tábor, jednu polovinu ze stanů amerických, druhou polovinu s podsadami. Půl tábora československého, druhá půlka připravena pro naše hosty, šestnáct francouzských skautek. Přišly v neděli odpoledne. Daly jsme na vybranou: bydlet všechny v československých stanech nebo společně s domácími skautkami ve stanech bez podsad. Jednomyslné rozhodnutí, bydlet lhostejno kde, ale se skautkami československými. Tímto okamžikem nastalo na „ostrově klidu“ zmatení jazyků, ale zároveň byl i zahájen týden objevů a dobrodružství.

Co jsme celý týden dělaly? Program běžel po dvou kolejích: francouzské a domácí. Francouzské skautky se seznamovaly s naší republikou po stránce kulturní i politické, společně s našimi skautkami poslouchaly referáty pozvaných cizích delegací, pořádaly výpravy do Prahy za stavitelskými památkami i na návštěvy festivalových podniků.

Skautky československé kromě jmenovaného programu společného s Francouzskami se soustředily na poznání své vlasti. V rámci přípravy na budoucí cestu do ciziny si zopakovaly historii, zeměpis, literaturu, hudbu i politiku československou.

Vlasta L.

SKORO ZAVÁTÉ STOPY

Protože je známo, že je stále málo dokladů o minulosti, a ještě méně máme dokladů o činnosti 1. OS „Přátelé Vatry“, zasílám zprávu o dalších stopách v historii klubu OS.

Náš kmen roverů a rangers střediska Junáka „Ralsko“ v Mimoní dostal 6.10.2005 skautskou pamětní knihu od plukovníka generálního štábu ČSA Ludvíka Sochora. Oddíl R+R má propůjčený titul „Oddíl skauta - Toníka Sochora“, Ludvíkovi Sochorovi předali knihu s věnováním skaut-Ing. A. Scheiner s plukovníkem Kubátem (Sochorovec), jako mladému školákovi v roce 1951

V této knize jsou na třech stránkách podpisy členů „Přátel Vatry“. Bohužel není tam napsáno datum a ani při které příležitosti bylo podepisováno. Takže to pro nás asi nemá tu největší cenu. V materiálech OS se píše, že bylo tehdy 42 členů. Ale my máme v knize podepsáno 82. Proto to je pro nás zajímavé. Budete-li mít zájem, mohu nechat stránky okopírovat. Při předávání knihy jsem doporučil našim R+R, aby ji nenechávali v klubovně skautského domu, protože je pro ně vzácná. Ať jmenují „strážce pamětní knihy-kronikáře“, který ji bude mít doma, postará se o ni a bude ji doplňovat. Navrhl jsem členku R+R Majdu-Markétu Řeháčkovou, moji vnučku, takže si myslím, že se kniha nemůže ztratit.

Přikládám obsah jednotlivých stránek v pamětní knize Se stiskem levice
Jiří Řeháček Mimoňský Balú

PO STOPÁCH 1. OS „PŘÁTELE VATRY“

6. října 2005 předal plukovník generálního štábu ČSA Ing. Ludvík Sochor, syn hrdiny SSSR, generálmajora Antonína Sochora kmeni roverů a rangers Junáka v Mimoni pamětní knihu. Oddíl má propůjčený titul „Oddíl skauta - Toníka Sochora“, který byl v době totality zákeřně zabit 16. srpna 1950 ve vojenském prostoru „Ralsko“ v Mimoni.

Skaut Ing. A. Scheiner znal v mladých letech Antonína Sochora a spolu s plukovníkem Kubátem (Sochorovcem) předali v roce 1951 skautský klobouk Toníka Sochora a tuto pamětní knihu s věnováním mladému školákovi - Ludvíku Sochorovi, rok po smrti jeho tatínka.

V pamětní knize je jen několik listů zápisů mimo věnování Ludvíku Sochorovi, a to: 1.) Vzpomínka na „zemskou junáckou brigádu Šumava 1947“ - Prášily. Na bratra Němce, dvouletý pracovní plán a rozkvět Junáka.

2.) Význam a účast na Pražském povstání 1945. Senovážné náměstí-Ustředí Junáka, podzemní hnutí a lidé-skauti okolo něj.

3.) „In memoriam ABS“ - Svědectví A. Scheinera na začátku skautingu. Jak poznal br. náčelníka v roce 1908 na návštěvě u Rösslera-Ořovského, jako člen českého Yacht klubu. (Stránka je doplněna kresbou severočeského totemu oblasti Přemysla oráče - Ústí n.L.)

4.) Zázitky z II. lesní školy v Mezihoří r. 1935, kde byl A. Scheiner jako instruktor tělovýchovy a vojenského výcviku. Velitelem tábora a školy byl br. Sl. Řehák. (Podpisy členů, kresba tábora)

5.) Vzpomínky na začátky a rozkvět skautování „Hořice v Podkrkonoší“ A. Scheinera r. 1934 (Riegrova župa).

6.) Podpisy (162) Datum bylo asi dodatečně dopsáno 23. února 1947 (asi Den sesterství) Foglar, Filipová, Martinovský, Bursík, oddíly Praha 10., III., 93., 164., IX., 18., 34. vodní, 2., 39. dívčí, XI., 39., 15., 152. a XIII. Olomouc, Radotín, Pardubice, Jindřichův Hradec, Znojmo atd. (asi polovina podpisy děti).

7.) „1. OS Přátelé Vatry“ (82 podpisů - bez data) Prof. J. Charvát, Boh. Řehák a R. Řeháková, Běla Divišová, Láďa Karel, R. Borovka, A. Bušek, Studnička a Studničková, M. Moudrá, Pop a Popová, L. Lapáček a Lapáčková, generál B. Boček, J. Bartošová, M. Kubíková, L. Stanovská, D. Němcová, M. Žáková, P. Liška a Lišková, Dr. J. Dvořák, J. Tůmová, J. Šmejs, T. Štern, M. Němečková, generál Krejčík, J. Štěpková, Karel Herr - vládní rada ŘNB, M. Janda, M. Havránková. Další jména jsou nečitelná (některé s tituly plukovník, kapitán, Dr., generál atd.).

8.) První strana je s textem: „Skautem jednou - skautem navždy“. heslo na březové kůře vhozeno dne 28. srpna 1913 na táborovém ohni na Zvičíně.

Ing. A. Scheiner, Praha XII

Na deskách je lilie s nadpisem „Bud' připraven“ (zlatotiskem knih).

„A JDEME DÁL..“ (List z pamětní knihy)

Čas běží neúprosně rychle, a tak je to již plných 54 let od posledního zápisu v této skautské kronice, kterou jsem dostal od vynikajícího člověka a pravého skauta Ing. A. Scheinera.

Tak jak jsem tehdy slíbil, pečlivě jsem kroniku uschoval a dnes ji předávám roverskému kmeni střediska Junáka „Ralsko“ „Oddílu skauta - Toníka Sochora“ k dalšímu

pokračování. Za celou dobu jsem do kroniky neučinil jediný zápis, neboť úkoly a cíle Pionýra, byly navenek obdobné jako v Junáku, ale postupně zásadně jiné. Mnohé pionýrské oddíly určitý čas sice pokračovaly pod jinou hlavičkou v podstatě a tradicích Junáka, ale postupně byl duch A. B. Svojsíka úplně vytlačen a nahrazen „politikou“ a formalismem.

Je až neuvěřitelné, že odskauti dokázali znovu obnovit pomalu zapomenuté tradice a ideály skautingu a přilákat do svých řad mládež, což potvrzuje stále aktuální heslo „Skautem jednou - skautem navždy!“

Milí přátelé, važte si nabyté svobody a střežte ji. Ona se lehce ztrácí a za těžkých obětí získává zpátky. Přeji Vám a Vašemu konání mnoho skutečných úspěchů a přesevším radosti z vykonaných činů. Můj otec kdysi prohlásil: „Všechno důležité, co jsem v životě potřeboval, naučil jsem se ve skautu“.

Předávám Vám i jeho heslo, které provázelo jeho jednotku v bojích proti fašismu, a i později: „Úkol musí být splněn!“

*Syn hrdiny Sovětského svazu generálmajora Antonína Sochora
plukovník generálního štábu v.v. ČSA Ing. Ludvík Sochor*

HISTORIE POLSKEHO SKAUTINGU

Stručné dějiny, část 1911 až 1938 Dr. Janusz Wojtycza

Při čtení těchto řádků poznáte jak mnoho shodného měli začátky Polska s našimi.

Zprávy o existenci skautingu přišly do Polska v roce 1909. Zatímco světem se šířící skautská metoda vychovává mladé lidi k lojalitě vůči svému státu a panovníkovi, v Polsku nacházejícímu se v područí jiných mocností, je skauting pochopen jako vhodná forma přípravy bojovníků k aktivnímu boji za nezávislost Polska. První skautské oddíly vznikají už v roce 1910 a hned od počátku mají jasný cíl, svobodné a samostatné Polsko. Takto pojatý skauting se nejvíc rozvíjí v Haliči (Galicja), kde o něj z počátku pečuje tělocvičná organizace Sokół

V roce 1911 Andrzej Małkowski, který se brzy stává vůdčí osobností hnutí v Haliči, překládá do polského jazyka a místním poměrům přizpůsobuje knihu Baden - Powella „Scouting for boys“. Vzápětí je organizován první kurz skautingu a skautská myšlenka se kvapem šíří, téhož roku jsou ve Lvové ustaveny první 4 skautské oddíly, z toho 3 chlapecké a jeden dívčí. Zároveň vzniká hlavní vedení skautů, později zvané Svaz skautských vůdců. Vychází Małkovským řízený dvoutýdeník „Skaut“, na jehož stránkách vyšla mimo jiné také báseň I. Kozielskiego „Vše co naše, Polsku dáme“. Tato báseň se stala zdrojem k harcenské hymně, slibu a zákonu skautů.

V roce 1914 pracovalo v Haliči už 149 oddílů se sedmi tisíci skautek a skautů. Zřejmě tu

příznivě působí shovívavý postoj c. k. státní správy i rakouské armády, než na územích okupovaných Prusy a Rusy. Na území obsazeném Rusy vzniká první konspirativní skautský oddíl v roce 1910. V následujícím roce se pak tvoří další oddíly ve Varšavě a Lodži. V roce 1912 vzniká Hlavní štáb skautů (Naczelna Komenda Skautowa) se sídlem ve Varšavě, formálně však podléhající vedení Lvovskému.

Na území obsazeném Prusy vzniká první skautský oddíl v Poznani 1912 a brzy se tam formuje i středisko. Skauting tu má legální postavení a z počátku se organizačně opírá se o Sdružení Tomasza Zana (Towarzystwo Tomasza Zana).

V roce 1912 vychází další překlad „Scouting for Boys“ z pera M. Schreiberera a E. Piaseckiego pod názvem „Hry polské mládeže“ (Harce młodzieży polskiej). Autoři překladu tu nabízejí již polské termíny, například Harcerstwo, Harcerz, zastep, drużyna, hufiec, choragiew, harmistrz a jiné. Ženské oddíly prosazují přijetí hesla „Czuwaj“.

V téže době na území ovládaném Rusy vzniká samostatná skautská organizace vesnická a dělnická; tvaru kříže nesoucího na svých vodorovných ramenech heslo „Czuwaj“. Jeho autorem je kněz Kazimierz Lutosławski, který při zpracování svého návrhu vychází z insignie vojenského záslužného kříže „Virtuti Militari“.

Delegace polského skautingu sdružující zástupce oddílů ze všech obsazených území se účastní roku 1913 v Birminghamu III. všebritského sjezdu skautů pod společným velením a s červenobílou národní vlajkou. Na počátku 1. světové války měl polský skauting ve všech třech obsazených částech kolem 15 000 mladých členů a členek, z tohoto počtu polovinu tvořili skauti z Haliče. Současně víc než 4 000 skautů žilo v polských menšinách v zahraničí, z toho nejvíce v USA, téměř 3 000. Již v srpnu 1914 hodně harcerských instruktorů vstoupilo do polských legionů a za nimi pak následovali mnozí starší harceři. Byli dobře připraveni ideově i vojensky. V době, kdy Rusové během polních tažení carské armády okupovali další polská území, byl v Haliči skauting rozpuštěn. V roce 1915 Prusové po opětovném ovládnutí těchto a dalších původně ruských území vydali povolení legální skautské činnosti. V tomto období nastal velký příliv mládeže do řad skautských oddílů a jejich činnost se zdárně rozvíjí. Vzniká polská Skautská organizace (Polska Organizacja Skautowa) a Svaz polských skautek (Związek Skautek Polskich). Centrum hnutí se přesouvá na území původního ruského záboru zvaného Królewstwo Kongresowe.

V roce 1916 se všechny organizace na území ruského záboru spojují ve Svaz polských harcerů (Związek Harcerstwa Polskiego).

Ve Velkopolsku po přestávce způsobené válečnými událostmi se začátkem roku 1915 opět obnovuje skautská činnost, aby byla zanedlouho opět zakázána a znovu donucena pracovat v konspiraci.

Jedním z tragických důsledků válečných událostí bylo, že se tisíce Poláků ocitlo na území carského Ruska. V této době tu začaly vznikat skautské oddíly, vedené náčelnictvem skautů (Naczelna Komenda Skautowa) se sídlem v Kyjevě a čítající více než 10 000 členů.

V průběhu 1. světové války a krátce po ní v letech 1914 - 1920 bylo do válečného dění přímo zapojeno více než 9 000 harcerů a harcerek. V té době se harcerky uplatňovaly zejména v samaritánské službě. 1. světová válka končí. V období přebírání vlády z rukou dosavadních okupantů se ve dnech 1.- 2. listopadu 1918 v Lublině schází sjezd představitelů skautských skupin ze všech částí Polska – „Zjazd Międzydzielnicowej

Komisji Porozumiewawczej“ a usnáší se na sjednocení všech polských skautských organizací ve Związek Harcerstwa Polskiego v čele s Náčelní radou harcerskou („Naczelnia Rada Harcerska“). Sjednocená organizace čítá v té době celkem 24 000 harcerů a 9 000 harcerek.

Harceři v tomto složitém období pomáhají tvořícím se státním orgánům při přebírání vlády od rakouských a pruských úřadů a podílejí se na obraně východních hranic a na některých místních vojenských operacích a posléze se v hojném počtu účastní i války polsko - ruské

Následné uklidnění vojenských i politických poměrů přináší ZHP prospěch . V roce 1920 vzniká harcerské hnutí konečně i v Dolním a Horním Slezsku a rychle se rozvíjí. Ve dnech 31. prosince až 2. ledna 1920 se ve Varšavě koná 1. valný sjezd ZHP. Přijímá základní organizační dokumenty hnutí a volí vedení. Organizační struktura stanoví za nejvyšší orgán valný sjezd a pro období mezi valnými sjezdy pak činnost ZHP řídí Náčelnická rada Harcerstwa. Svaz se skládá z organizace mužské a ženské a později i z Organizace přátel harcerstwa (Organizacja Przyaciół Harcerstwa). Výchovné jednotky jsou řazené podle jednotného systému ZHP: družina - oddíl - středisko.

Po skončení války sjednocená organizace prochází ideovou krizí. Skauting před válkou i jejím průběhu měl na jednotlivých územích Polska nezávislý charakter. Po získání státní svrchovanosti bylo zapotřebí vypracovat ideové zásady hnutí pro tuto novou situaci. Cílem ZHP se stala výchova, ale způsoby jejího pojetí i realizace výchovného plánu a zásady práce byly vykládány značně odlišně. Spory mezi instruktory a vůdci o ideologii a programu organizace budou trvat po celé meziválečné období.

Ve dvacátých létech je v ZHP preferován ideál Poláka - katolíka. Přinášelo to omezení vlivu ZHP v národnostních menšinách i zúžení působnosti vlastní skautské ideologie. ZHP prakticky vymezil svoji činnost na gymnázia, kam docházela mládež lépe situovaná. V prostředí dělnickém a rolnickém pak působila jen malá část harcerských jednotek. Pod vlivem kritiky tohoto pojetí působení ZHP se vytváří Volné harcerstwo (Wolne Harcerstwo) , seskupené kolem časopisu „Plameny“, vydávaného Adamem Ciołkoszem. Kritizuje se tu militaristický charakter ZHP a zároveň propagují myšlenky výchovy dle E.T.Setona, prostoupené indiánskými prvky. Po dvou letech se WH osamostatňuje, avšak vlivem vnitřních ideologických sporů v roce 1923 zaniká. Na jeho činnost a myšlenky WH však v letech 1925 - 1938 navazují pracovníci tehdy ilegálního komunistického Pionýra. Toto hnutí mělo však jen několik set členů a bylo vcelku bezvýznamné.

Po organizačních a výchovných metodách ZHP sáhli také socialisté, kteří v roce 1926 zakládají Rudé harcerstwo TUR (Czerwone Harcerstwo Towarzystwa Uniwersytetu Robotniczego). Působilo pod patronátem Polské socialistické strany (PTS) a v jeho čele stál Stanislav Dubois. Nejsilnější střediska Czerwoneho Harcerstwa TUR působila ve Varšavě, Krakově, Lvově a ve Slezsku.

Jiná část instruktorů ZHP byla svázána s politickým hnutím „sanace“, které bylo od roku 1926 v Polsku u vlády. Tato skupina se snaží změnit stanovy a program směrem hlubšího politického sepětí s vládou. Naproti tomu instruktoři ideově spojení s politickou levicí, prosazovali návrhy na rozšíření sociální tematiky ve výchovné práci a usilovali o rozšíření působnosti ZHP na dělnická a rolnická střediska.

Za polskými hranicemi se rovněž rozvíjí činnost harcerů v nejrůznějších zemích světa. Pozornost budí harcerské hnutí ve Francii a USA. Na území Německa byl roku 1924 založen ZHP v provincii Horní Slezsko a o tři roky později v samotném Německu, kde se ZHP stal základnou sounáležitosti polských národnostních menšin.

V roce 1931 přechází vedení ZHP plně do rukou stoupenců „sanace“. Předsedou Rady se stává slezský vojvoda Michal Grazinski. Změna vedení přináší oživení a zlepšení organizace práce. Oproti počátku roku 1933, kdy bylo 100 000 členů, čítal ZHP v roce 1939 již na 200 000 členů. Zároveň se ZHP dostává od vlády větší podpory ve formě dotací. Díky této podpoře se zlepšuje jeho tábornická, kulturní i společenská činnost. Má také pozitivní vliv na zvýšení atraktivnosti organizace a její činnosti. Harcerstvo vstupuje do základních škol, na venkov i do dělnických středisek. V nejnižších třídách čile rozvíjejí činnost „Zuchy“ (vlčata a světlušky), jejichž nadšeným propagátorem je Aleksander Kamiński.

Začínají se rozšiřovat některé speciální druhy činnosti, například jachting, parašutismus, radioamatérství a tvoří se sportovní kluby. Aktivita harcerů se nevyhýbá ani námořní plavbě, v krátké době vzniká malá flotila a prvním kapitánem vlajkové námořní jachty harcerů „Zawisze Czarny“ je generál Mariusz Zaruski, voják, básník, námořník i tatranský horolezec v jedné osobě.

Rostoucí řady členů ZHP vyžadují stále větší počty instruktorů v důsledku toho vzniká na Buczu instruktorská škola pro ženy, v Nierodzimiu mužská vlčácká, a Harcerské středisko (Ośrodek Harcerski) v Gorkach Wielkich. Harcerská univerzita venkova (Harcerski Uniwersytet Wiejski) připravuje činovníky pro harcerskou činnost na venkově.

ZHP je rovněž aktivní na mezinárodním fóru. Polské delegace se účastní řady světových jamboree, kde sklízí zasloužený zájem a uznání. Harcerští instruktoři úspěšně propagují polské úspěchy na mezinárodních konferencích a dalších setkáních instruktorů.

V roce 1935 u příležitosti 25.výročí ZHP konaly se ve dnech 14. - 20. července ve Spale jihozápadně od Varšavy II. polské tábory slovanských skautů a skautek pod názvem Zlot Jubileuszowy. Sešlo se tu celkem 25 000 účastníků, ubytovaných v osmi stech táborech. Mezi jedenácti zahraničními delegacemi byla i početná výprava 450 junáků ze sousedního Československa, vedená mistonačelníkem bratrem B. Řehákem. Zlot Jubileuszowy úspěšně reprezentoval výsledky práce harcerstva a byl triumfem organizace a propagace ZHP.

V ovzduší stále sílícího ohrožení hitlerovským Německem organizuje harcerstvo kurzy civilní obrany: samaritánské, protiletcké a protiplynové ochrany a tábory předvojenské výchovy. Harceři jsou v této činnosti považováni za nejpevnější článek, a jsou proto připravováni v případě vzniku války k zapojení do diverzní a výzvědné sítě. Harcerky a harceři organizují armádní složky Pomocné služby.

